

Íslensk vatnakerfi og lífríki þeirra Evrópska vatnatilskipunin

Sigurður Guðjónsson

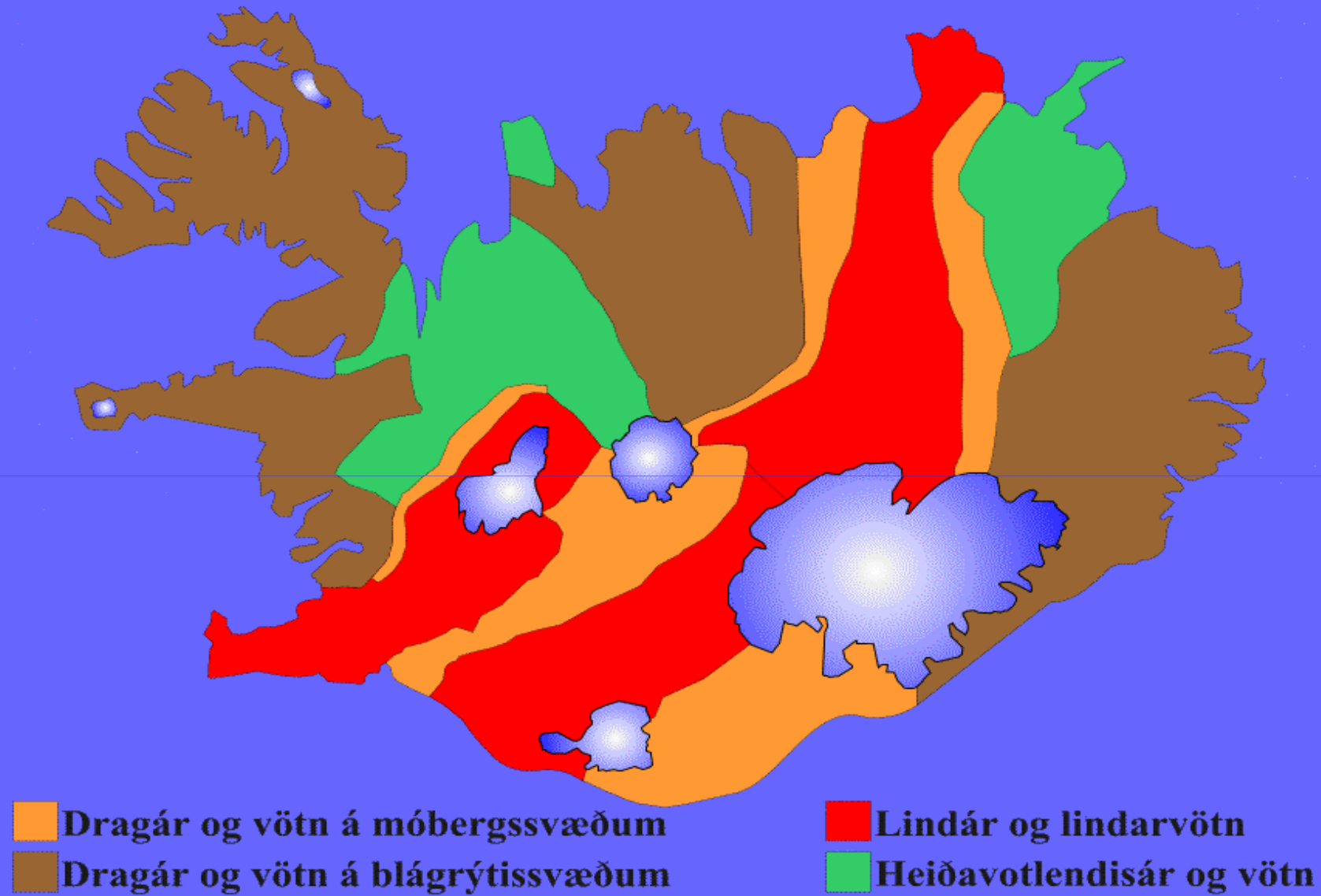
Veiðimálastofnun

Ísland býður upp á afar fjölbreytileg búsvæði í ferskvatni

- Fjölbreytilegur berggrunnur
- Veðurfar mismunandi eftir landshlutum
- Skilyrði breytileg í hafinu kringum landið
- Stöðugleiki umhverfisskilyrða í ánum og hafinu breytilegur

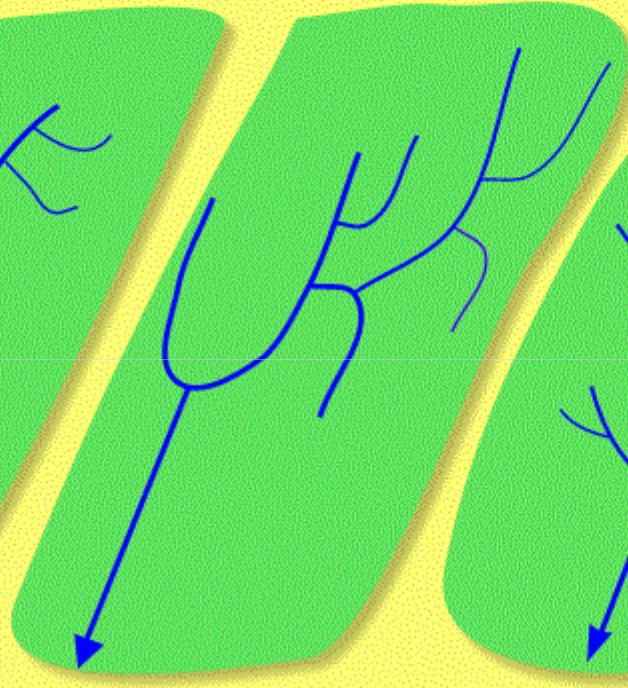
Flokkar íslenskra vatnasviða

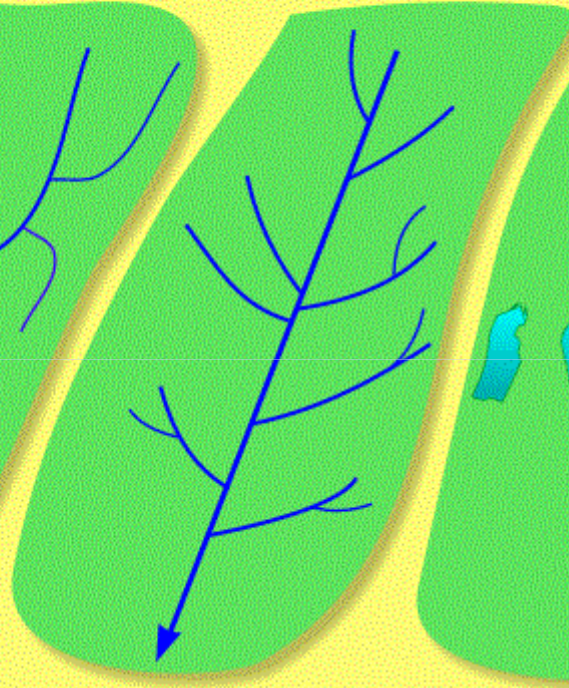
MISMUNANDI GERÐIR ÍSLENSKRA VATNASVÆÐA

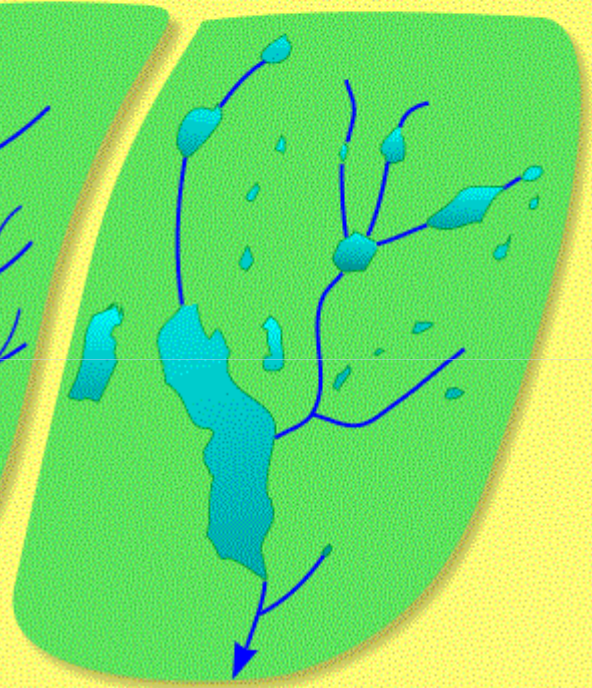
LINDÁ

DRAGÁ Á
MÓBERGS-
SVÆÐI

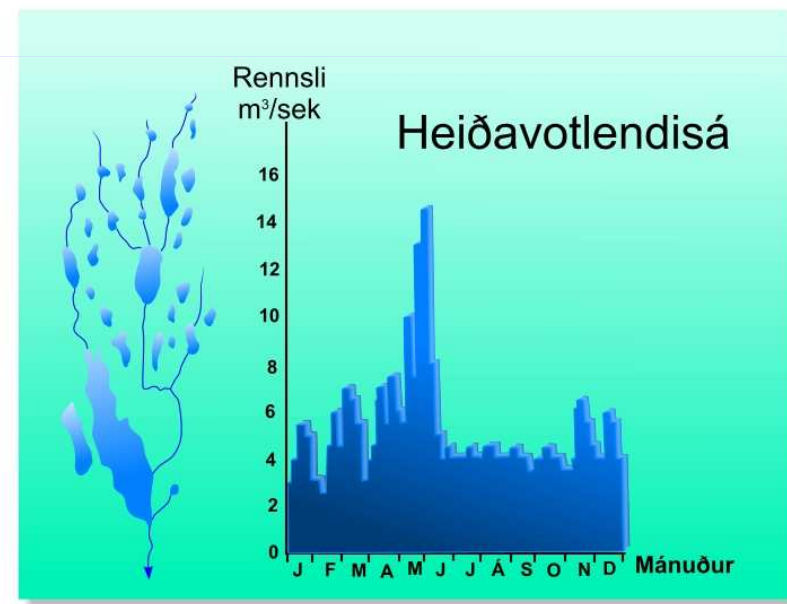
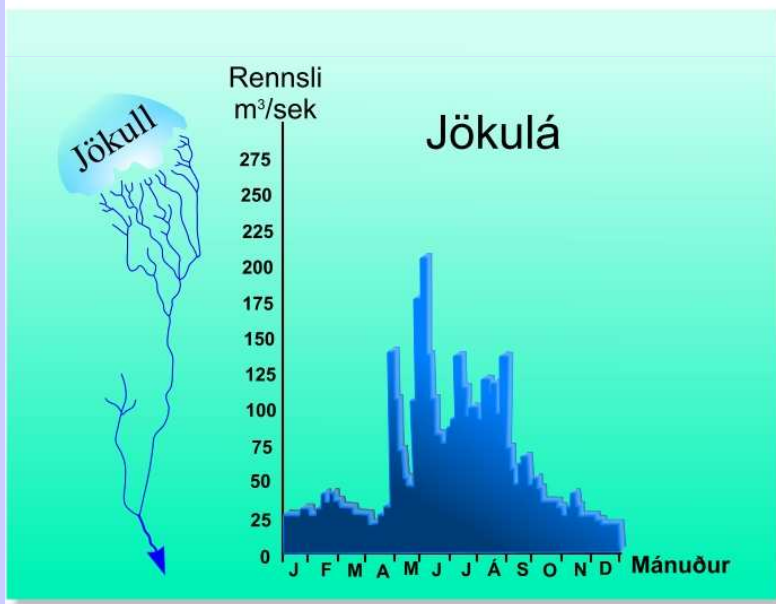
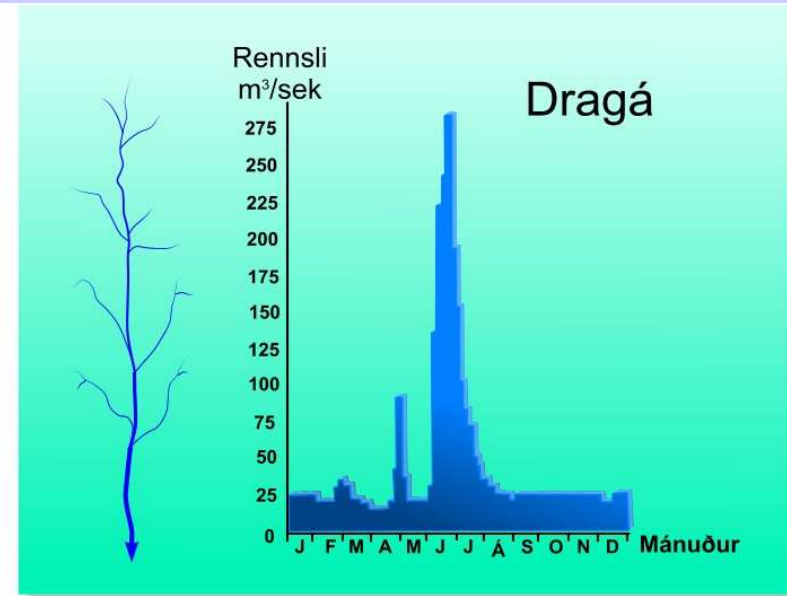
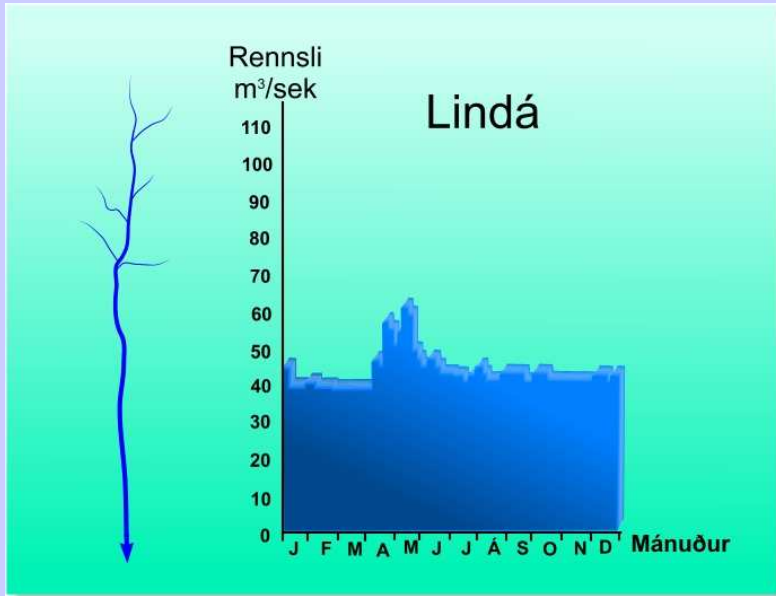

DRAGÁ Á
BLÁGRÝTIS-
SVÆÐI

HEIÐA-
VOTLENDISÁ

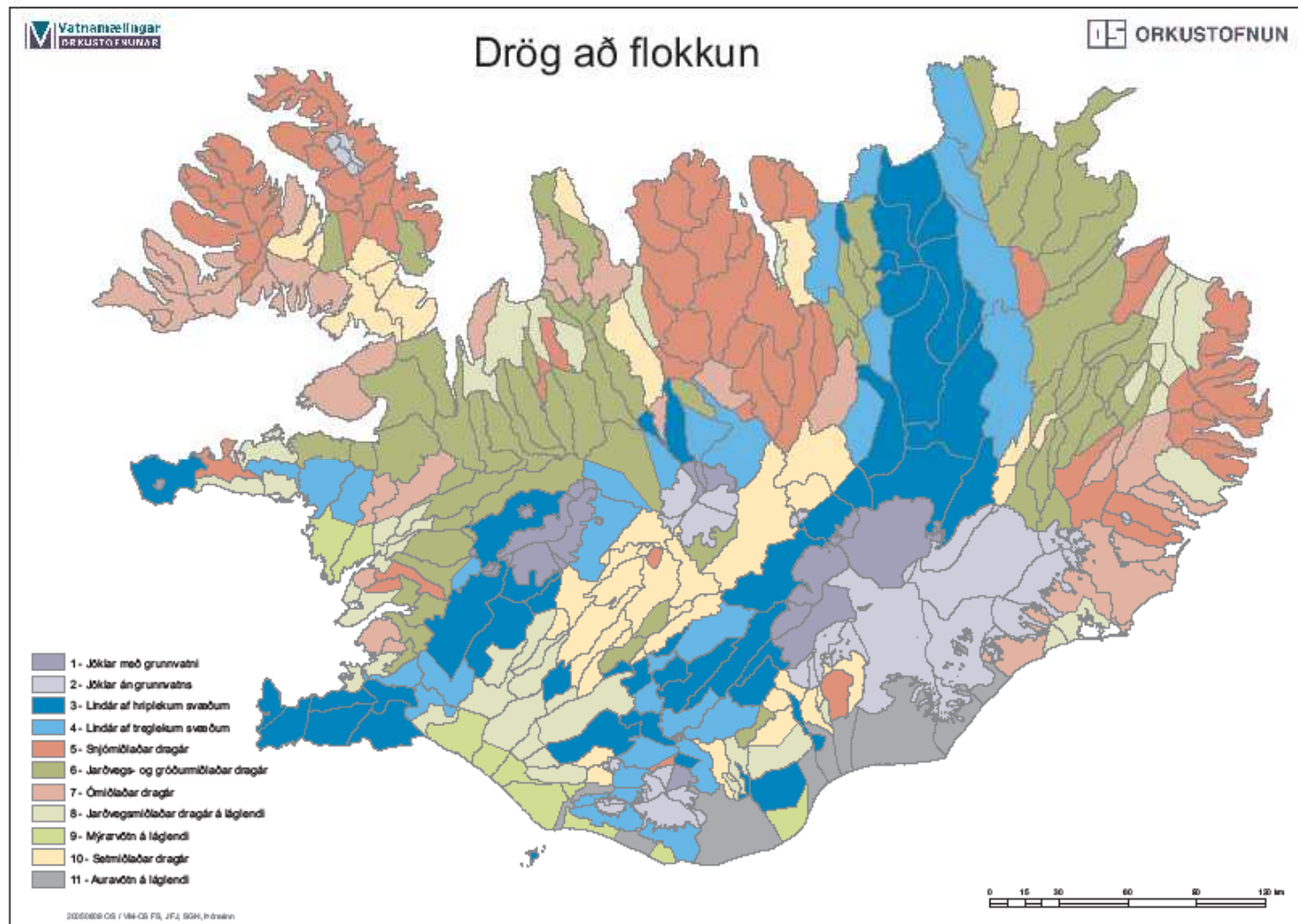

Uppruni efna í vatni

- Yngri berggrunnur. Efni í vatni aðallega ættuð úr berggrunni N- takmarkandi fyrir framleiðslu. Hátt sýrustig
- Eldri berggrunnur. Efni í vatni aðallega ættuð úr jarðvegi og gróðri. Gróðurþekja og gerð gróðurs mikilvæg. P- takmarkandi fyrir framleiðslu. Miðlungs sýrustig
- Rannsóknarverkefnið “Skógvatn”
- Rafleiðni gróf stika á magn uppleystra efna og lífræna framleiðni
- Dýpi stöðuvatna mikilvæg breyta

Vatnafarskort Vatnamælinga

Íslenskar ár og vötn

- Fjölbreytilegt umhverfi
- Fáar tegundir (eyja, stutt frá ísöld *)
- Margar fleiri tegundir gætu þrífist hér
- Einstakt þróunarumhverfi. Tegundir í fleiri vistum, en þar sem tegundir eru fleiri
- Viðkvæmt vistkerfi

Vatnatilskipun rammi um verndun vatns Löggjöf um vistgæði vatns

Innleiðing á Íslandi

Tilgangur 1. grein

- koma í veg fyrir afturför, vernda og bæta ástand vatnavistkerfa
- stuðla að sjálfbærri notkun
- Miða að aukinni vernd og umbótum
- Draga úr losun mengandi efna
- Draga úr mengun grunnvatns
- Milda áhrif af völdum flóða og þurrka

Vatnasviðaðæmi

Stöðuskýrsla 5.grein

- Greina eiginleika og gerðir vatna
- Álagsgreining
- Meta áhrif af starfsemi á ástand yfirborðsvatns og grunnvatns
- Efnahagsleg greining á vatnsnotkun
- Ástandsgreining

Vöktun

Vöktun á ástandi 8. grein

Yfirborðsvatn

- Magn, vatnshæð, rennslisraði með tilliti til vist- og efnafræðilegs ástands og vistmeginns
- Vist- og efnafræðilegt ástand vistmeginns

Grunnvatn

- Efnafræðilegt ástand og magn

Vöktun

- Nákvæm útlistun á hvað á vakta, hvaða þætti og tíðni mælinga
- Vakta kerfi undir álagi og önnur til viðmiðunar
- Samanburðarhæfni og kvörðun í 5 flokka

Mjög gott, gott, sæmilegt, slakt, lélegt

- Birting á niðurstöðum á kortum og töflum (nákvæm lýsing á framsetningu) fer í WISE gagnagrunninn hjá Umhverfisstofnun Evrópu

Eiginleikar á gerðum yfirborðshlota

Viðauki II

- Ísland er á sérsvæði, svæði 19 (samsvörun við Skandinavíu og Skotland)
- Flokkun yfirborðshlota- Ár, stöðuvötn, árósavatn, strandsjór
- Kerfi A- hæð, stærð, jarðfræði
- Kerfi B- hæð, breidd og lengd, jarðfræði, stærð + valfrjálsir viðbótarþættir (flestar eðlisfræðilegir)

Ástand yfirborðsvatns

- Ár stöðuvötn, árósar, strandsjór, manngerð og mikið breytt yfirborðshlot
- Staðlaðar skilgreiningar á flokkun á vistfræðilegu ástandi

Mjög gott, gott, sæmilegt, slakt, lélegt

- Vöktun
- Flokkun og framsetning-samanburðarhæfni

Lífræðiþættir til að flokka vistfræðiástand (viðauki V)

- Samsetning, fjöldi og lífmassi þörunga (vötn)
- Samsetning og þéttleiki vatnaplantna
- Samsetning og þéttleiki botnhrygggleysingja
- Samsetning og þéttleiki og aldursdreifing fiska

Staða þekkingar

- Yfirlitsrannsókn á stöðuvötnum
- Yfirlitsrannsókn á straumvötnum
- Aðrar margvíslegar rannsóknir

Staða þekkingar

- Þekking á þörungum takmörkuð
- Þekking á háplöntum takmörkuð og lítil áhersla hefur verið lögð á slíka skráningu
- Þekking á botnhrygggleysingjum allgóð, en vinnu vantar til að finna einkennistegundir/hópa
- Þekking og skráning á fisktegundum góð

Flokkun eftir ástandi

- Líffræðilegum þáttum;
almennt, plöntusvifi, botngróðri, botnhrygggleysingjum, fiskum
- Vatnsformfræðilegum þáttum
Vatnsbúskap, samfellu og formfræðileg skilyrði
- Eðlisefnafræðilegum þáttum
almennt, tilbúnir mengunarvaldar, sérstakir mengunarvaldar

Staða vöktunar lífríkis vatna

- Árleg vöktun á fáum stöðuvötnum og ekki alltaf á öllu lífríki (oft bara fiskstofnar)
- Árleg vöktun á mörgum ám en í fáum tilfellum á öllu lífríki (oft bara fiskstofnar)

Stjórnun

- Vatnasviðaumdæmi
- Stjórnaráætlanir
- Nákvæm kort af vötnum og vatnasviðum
- Skilgreiningar
- Vöktunarnet og áætlun
- Vernduð svæði
- Yfirborðsvatn og grunnvatn
- Efnahagsleg greining
- Mengunarvaldar (skrá efna)
- og margt fleira

Vatnatilskipunin

Samantekt

- Vatnastjórnun
- Flokkun vatna í gerðir (allra vatna)
- Stöðuskýrsla og greining á ástandi, álagsgreining
- Vöktunaráætlun
- Skýrslugjöf
- Verndun vatna, mun gagnast okkur á margan máta t.d. er varðar bæði nýtingu og verndun

Takk fyrir

Veiðimálastofnun